

İnsanda fitri olarak yaratılışında yerleştirilmiş duygulardan önemli iki duygudur: Almak ve vermek.

İnsan almak ister, acıkır , yemek yemek ister, utanır,ar eder, üzerine bir şeyler giyinmek ister. İhtiyaçları sınırsızdır, bu ihtiyaçları temin etmek için para kazanmak ister.

Ve alırken zevk alır insan. Vücuduna ihtiyacı olan gıdaları alırken zevk alır. Üzerine örtünmek için kıyafetleri giyerken zevk alır. Birisinden bir hediye alırken -bu bir tebessüm bile olsa- birisi ona ikram ettiğinde zevk alır.

Vermek te aynen **almak gibi** fitri bir duygu. Verirken de zevk alır insan. Yemekleri ihtiyacı olduğu için bünyesine alan insan, fazla ve gerekmeyen kısmını vücudundan atarken zevk alır. Yaşarken kirlenen insan üzerinde ki kiri ,ağırlığı banyoda , hamamda , saunada atarken zevk alır.

İşte malı almak kazanmak ne kadar fitri, zevkli ise o maldan vermek te o kadar fitri ve zevklidir. Bu gün bu cümle belki biraz garip gelebilir insanımıza. Çünkü kapitalizm, alma hırsı bu duyguyu biraz hırpalamıştır. Oysa insan fıtratına baksa , diğer canlılara baksa,kainata baksa vermenin en az almak kadar fitri

ve zevkli olduğunu anlar.

Hayrettin Karaca bir programda demişti: Dünya da iki grup insan var:1.Karnı aç , 2.Gözü aç. Mevlana şehrindeyiz. Sık sık gördüğümüz semazenlerin duruşu bize bu vazifemizi hatırlatıyor. Bir elinle yaratandan alacaksın, diğer elinle yaratılana vereceksin.

Vermek insanı mükemmel terbiye ediyor. Niye veriyorsun ? Çünkü sana o verdiği veren öyle istiyor, seni tecrübe ediyor:” Ben sana veriyorum göreyim bakalım sen başkasına benim sana verdiğim gibi verebilecek misin” diyor. Ve bunu düşünmek, bu duygu ve düşünceyle verebilmek insanı olgunlaştırıyor. Sahip olduklarının kendine ait olmadığını belki onlara nezaret eden bir “**ambar memuru**” veya “**mutemet**” olduğu gerçeğini insan olan insana öğretiyor.

İşte vermenin bir şekli olan kurbanın sözlük anlamı “**yakınlaşmak**” tır.Yani ver ki yakınlaşasın,feda et ki sevdiğine kavuşasın, fani den geç ki bakiye ulaşasın dır.Mutluluk budur,huzur buradadır, rahat dağıtmaktadır.

Aksi takdirde Muhammed Esed’ in “**tekasür**” suresini anlatırken söylediği gibi çoğaltmak, daha fazla çoğaltmak taa kabre kadar çoğaltmak. Bu hırsın insanlara

“**diş ağrısı**”

gibi hiç bitmeyen azalmayan, sürekli artan bir stres ve sıkıntı verdiğini Muhammed Esed söyler. Ve Berlin metrosunda insanların simalarında bunu bizzat görür.

Başta ifade ettiğimiz gibi yiyorsunuz, yiyorsunuz ama hiç rahatlamıyorsunuz. O sıkıntıyı düşünebiliyor musunuz ? İşte verilemeyen mal, temizlenmeyen servet insanlara inanılmaz ızdırap sıkıntı stres veriyor. Ama insanlar bu sıkıntının stresin sebebini başka yerlerde arıyorlar.

Peygamberimiz “Dünya, yediğiniz içtiğiniz, giydiğiniz. Allah için yedirdiğiniz içirdiğiniz, giydirdiğinizdir. Bunun dışındakiler size ait değildir.” Der.

İşte Peygamberimiz “bir hurma ile bile olsa kendinizi ailenizi ateşten koruyun” demiş ve vermenin,infak etmenin her müslümanı kuşatan bir sorumluluk olduğunu ifade etmiştir.

Verebilen insan haram ve helale dikkat eder. Elindeki kazandığı malı paylaşan insan tekrar kazanmak için harama el uzatmaz.Çünkü onda artık hırs kalmamıştır.Bir vadi dolusu altını **birik tirmez**

ki ikincisini istesin. Verir helalinden kazandıkça Allah için verir, verdikçe kazanır.Çünkü Rabbi “**şükrederseniz artırırım**”

demiştir ve malın şükrü

“**vermek**”

tir.

Onun için Osmanlı da siftah yapan tüccar , 2. müşteriye komşusuna gönderiyordu. Müşteriyi kardeşiyle paylaşan tüccar harama tenezzül eder mi ? Onlar bu terbiyeyi, bu eğitimi Ahilik topluluğunun bir ferdi olarak manevi büyüklerinden almışlardı.Çünkü içinde buldukları topluluk onları hem eğitiyor , hem kontrol ediyordu.

Ahilik kendisini İslam’a adayan fertlerin disiplinli, inanç, duygu, düşünce ve eylem birliğini bünyelerinde gerçekleştirdikleri Cemaat hareketlerinden bir tanesiydi. Temelini istibdat ve maddi güce dayalı saltanatın değil, sevgiye, inanca dayalı kardeşliğin oluşturduğu bu cemaatlerde faziletlerin tümünü içine alan “**fütüvvet**” ilkesinin ayrıcalıklı bir yeri vardı.

Cömertlik, mertlik, cesaret, kahramanlık, tevazu, hilm, şefkat, hoşgörü, ülfet, muhabbet, meveddet ve fedakarlık gibi tüm faziletleri bünyesinde toplayan

“**fütüvvet**”

in tarihi çok eskilere dayanmakta. Tüm İslam topraklarında bir hasbi faziletli ordu olarak yaşayan fütüvvet teşkilatlarının Anadolu’daki uzantısı Ahilik olmuştur. Genellikle esnaf , tüccar, zanaatkarlar arasında yaygın bir meslek kuruluşları gibi de çalışan Ahiyanı Rum , Anadolu’da ki Gazilerin ekonomik kolu olarak faaliyet gösteriyorlardı.

Helal ve harama dikkat edebilmek için başka önemli bir gereklilikte, oto-kontrolün olduğu bir topluluk içinde yaşamak belli ki. Bizi eğitecek, kontrol edecek, ikaz edecek hasbi gönüllülerin bir arada olduğu, bir araya gelebildiği erdemli bir topluluk.

Ruhlarımızda, vicdanlarımızda, nefislerimizde vermenin , verebilmenin hazzını yaşayabilmek ve bizi eğiten ve yetiştiren faziletli bir topluluk içinde hareket etmek bizim yaratıcımıza yaklaşmamıza vesile olacak. Bu yaratıcımıza yakınlık ve aramızdaki bağın güçlenmesi helal harama daha fazla dikkat etmemizi , hakkımız olmayan, şüpheli şeylerden uzak durmamızı netice verecektir.

Helal ve harama dikkat etmek **HAK bilinciyle** mümkündür. Hak bilinci insanın işinde başarılı olmasının verimli olmasının olmazsa olmazıdır. Bir felsefedir, hayata bakış tarzıdır verimlilik. “En verimli yağmur, alın teridir” demiş Cenap Şahabettin. Verimlilik, alın teri dökerek kazanma; kazandırarak kazandığı için, kazancını gönül ferahlığı ile **hak etme, helal kazanma** bilincidir.

Muhammed, Ali'ye selam gönderdi

Oturduđu yeri pâk etsin dedi

Miraç'dan indikte yine söyledi

Yediđi lokmayı **hak etsin** dedi